

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

19.5.2008

B6-0217/2008 }
B6-0221/2008 }
B6-0222/2008 }
B6-0225/2008 }
B6-0229/2008 }
B6-0232/2008 } RC1

SPOLOČNÝ NÁVRH UZNESENIA

ktorý v súlade s článkom 103 ods. 4 rokovacieho poriadku predkladajú

- John Bowis, Mairead McGuinness a Maria Martens v mene skupiny PPE-DE
- Hannes Swoboda a Alain Hutchinson v mene skupiny PSE
- Thierry Cornillet, Danutė Budreikaitė a Niels Busk v mene skupiny ALDE
- Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf v mene skupiny Verts/ALE
- Ryszard Czarnecki, Eoin Ryan, Adam Bielan a Sergio Berlato v mene skupiny UEN
- Luisa Morgantini a Gabriele Zimmer v mene skupiny GUE/NGL

a ktorý nahrádza návrhy týchto skupín:

- PSE (B6-0217/2008)
- Verts/ALE (B6-0221/2008)
- PPE-DE (B6-022/2008)
- UEN (B6-0225/2008)
- GUE/NGL (B6-0229/2008)
- ALDE (B6-0232/2008)

o zvyšovaní cien potravín v EÚ a v rozvojových krajinách

RC\724413SK.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

SK

SK

Uznesenie Európskeho parlamentu o zvyšovaní cien potravín v EÚ a v rozvojových krajinách

Európsky parlament,

- keďže tento rok je 60. výročie prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv, ktorá vo svojom článku 25 ods. 1 stanovuje právo na potravu,
 - so zreteľom na závery celosvetového potravinového samitu z roku 1996 a cieľ znížiť počet hladujúcich ľudí do roku 2015 o polovicu,
 - so zreteľom na povinnosti podľa Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach Organizácie spojených národov, ktorý podpísali všetky členské štáty Európskej únie, a najmä na jeho článok 11 o práve na potravu,
 - so zreteľom na osobitné zasadnutie Rady OSN pre ľudské práva týkajúce sa negatívneho vplyvu zhoršovania svetovej potravinovej krízy spôsobenej okrem iného zvyšovaním cien potravín na využívanie práva na potravu, ktoré sa bude konať 22. mája v Ženeve,
 - so zreteľom na Európsky konsenzus o humanitárnej pomoci z 18. decembra 2007,
 - so zreteľom na článok 33 Zmluvy o ES,
 - so zreteľom na prebiehajúce preskúmanie stavu reformy SPP,
 - so zreteľom na nedávne odporúčania Medzinárodného hodnotenia poľnohospodárskej vedy a rozvojovej technológie (IAASTD) týkajúce sa celosvetovej produkcie potravín, ktoré boli iniciované a vypracované s podporou rozvojového programu Organizácie Spojených národov, FAO, Svetovej banky a iných orgánov medzinárodného spoločenstva,
 - so zreteľom na správy Medzivládneho panelu pre zmenu klímy (IPCC),
 - so zreteľom na aktuálne kolo rokovaní o rozvojových otázkach z Dauhy,
 - so zreteľom na vyhlásenie Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – EÚ z Kigali z 22. novembra 2007 za dohody o hospodárskom partnerstve (EPA) podporujúce rozvoj,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2007 o zvyšovaní cien krmív a potravín¹,
 - so zreteľom na článok 103 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže po rokoch stabilných alebo znižujúcich sa cien komodít, svetové ceny pšenice dosiahli k februáru 2008 výšku 181% za obdobie predchádzajúcich 36 mesiacov, ceny ryže vzrástli o 141% od januára a celkové celosvetové ceny potravín vzrástli o 83%,

¹ P6_TA-PROV(2007)0480.

- B. keďže zvýšenie cien spomalilo o 7 rokov plnenie cieľov znižovania chudoby a keďže podľa výpočtov Svetovej banky by vyše 100 miliónov ľudí v rozvojovom svete mohlo v dôsledku špirálovitého rastu cien potravín upadnúť do ešte väčšej chudoby,
- C. keďže 854 miliónov ľudí vo svete trpí hladom alebo podvýživou (bez istoty dostatku potravín) a ich počet každý rok stúpa o ďalšie 4 milióny; keďže 170 miliónov detí je podvyživených a 5,6 milióna detí každý rok zomiera na podvýživu,
- D. keďže súčasná potravinová kríza nastala tiež dôsledkom zvýšených špekulácií s poľnohospodárskymi a potravinárskymi komoditami,
- E. keďže podľa organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) tvoria potraviny v rozvojových krajinách 60 až 80 % a v priemyselných krajinách 10 až 20 % výdavkov spotrebiteľov; keďže rast cien potravín má najväčší vplyv na domácnosti s nízkym príjmom,
- F. keďže zvyšovania cien zhoršujú problémy s prístupom predovšetkým so zreteľom na osoby s nízkym alebo nijakým príjmom,
- G. keďže dopyt po potravinách s rastúcim počtom obyvateľov sveta stúpa, najmä v rozvíjajúcich sa krajinách, akými sú napr. Čína a India; pripomínajúc, že na planéte, ktorá môže podľa FAO užiť 12 miliárd ľudí, nedostatok potravín nie je celosvetový; pripomínajúc, že úroda pšenice a ryže bola v roku 2007 veľmi dobrá; keďže iba 1 01 miliardy ton z úrody roku 2007 sa pravdepodobne využije ako ľudská potrava, pričom sa veľký podiel využije ako krmivo (760 miliónov ton) a približne 100 miliónov ton na výrobu biopalív; keďže podľa posledných odhadov by svetová produkcia obilnín v roku 2008 mala vzrásť o 2,6 % na rekordnú úroveň 2 164 miliónov ton; keďže však tieto odhady závisia od priaznivých klimatických podmienok,
- H. keďže mnohé rozvojové krajiny nevyužívajú svoje možnosti výroby potravín; keďže nedostatočné investície v rozvojových krajinách a medzinárodných finančných inštitúcií do poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a odborného vzdelávania poľnohospodárov vystavili najmä drobných poľnohospodárov nespravodlivej hospodárskej súťaži, ktorá spôsobila zvýšenie ich chudoby a zraniteľnosti a zníženie ich schopnosti vyrábať dostatok potravín,
- I. keďže jednou z vážnych prekážok zvýšenia poľnohospodárskej produkcie v rozvojových krajinách je skutočnosť, že malí poľnohospodári často nemajú prístup k pôžičkám či mikroúverom na investície do lepších osív, hnojív a zavlažovacích systémov a nemajú k dispozícii potrebnú škálu prostriedkov na ochranu plodín, aby mohli chrániť svoju úrodu pred škodcami a chorobami, niekedy aj preto, že nevlastnia svoju pôdu a nedisponujú teda žiadnymi zárukami na pôžičky,
- J. keďže podľa potravinového programu OSN bolo na pokrytie potrieb v roku 2008 záväzne prisľúbených len 260 miliónov z potrebných 750 miliónov USD,
- K. keďže zvyšujúce sa ceny potravín zdôrazňujú potrebu integrovanej politickej reakcie a komplexnej stratégie riešenia potravinovej problematiky;

Právo na potravu

1. zdôrazňuje, že právo na potravu je jedným zo základných práv a že treba zlepšiť stály prístup všetkých ľudí k dostatku potravín pre aktívny a zdravý život; zdôrazňuje, že členské štáty majú povinnosť chrániť, rešpektovať a dodržiavať základné ľudské práva; zdôrazňuje, že skutočnosť, že 2 miliardy ľudí stále žije v hlbokkej chudobe a 850 miliónov ľudí trpí denne hladom, je dôkazom systematického porušovania práva na potravu, ako je zakotvené v medzinárodných právnych predpisoch v oblasti ľudských práv; vyzýva preto k prijatiu vhodných opatrení na uplatnenie ustanovení Všeobecnej deklarácie ľudských práv týkajúcich sa práva na potravu; nalieha na Radu, aby zaistila súlad medzi všetkými vnútroštátnymi a medzinárodnými politikami v oblasti potravy s povinnosťami vyplývajúcimi z práva na potravu;
2. vyzýva Radu, aby zintenzívnila svoje úsilie o dosiahnutie rozvojových cieľov milénia opätovným potvrdením záväzkov financovania a prijatím akčného plánu EÚ v oblasti rozvojových cieľov milénia na júnovom zasadnutí Európskej rady; domnieva sa, že takýto akčný plán EÚ by mal identifikovať konkrétne míľniky a opatrenia v časovom rámci v kľúčových oblastiach, ako je vzdelávanie, zdravie, voda, poľnohospodárstvo, rast a infraštruktúra, ktoré prispievajú k dosiahnutiu rozvojových cieľov milénia do roku 2015 okrem iného v záujme odstránenia hladu do roku 2015;
3. je znepokojený tým, aký vplyv majú špekulácie s potravinovými komoditami vrátane komoditných zaist'ovacích fondov na hlad a chudobu; vyzýva Komisiu, aby vykonala analýzu vplyvu špekulácií na ceny potravín a aby na jej základe navrhla príslušné opatrenia;
4. pripomína, že touto krízou sú najviac postihnuté osoby, ktoré patria do najohrozenejšej vrstvy obyvateľstva, a preto zdôrazňuje potrebu príslušných sociálnych politík v záujme posilnenia chudobných alebo znevýhodnených skupín obyvateľstva a zmiernenia účinkov súčasnej potravinovej krízy;

Trvalo udržateľná výroba potravín

5. zdôrazňuje, že zásobovanie všetkých ľudí na svete potravinami by malo dostať prednosť pred akýmkoľvek iným cieľom; zdôrazňuje, že potraviny by mali byť dostupné za primerané ceny, ako sa uvádza v článku 33 zmluvy;
6. pripomína potrebu zabezpečenia vnútornej a celosvetovej regulácie poľnohospodárskych trhov v záujme spotrebiteľov, príjmov poľnohospodárov a spracovateľského priemyslu a trvalo udržateľnej politiky EÚ v oblasti potravín;
7. zdôrazňuje, že cena surovín sa relatívne malou mierou podieľa na výslednej cene mnohých potravinových výrobkov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vykonali analýzu rozdielov medzi cenami, ktoré stanovujú poľnohospodári a významní maloobchodní predajcovia;
8. požaduje preto, aby sa vykonalo hodnotenie vplyvu úlohy maloobchodných predajcov v potravinovom reťazci, keďže maloobchodné ceny potravín vzrástli neprimerane k životným

RC\724413SK.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

nákladom; vyzýva maloobchodných predajcov, aby výrobcam vyplácali spravodlivé ceny a zároveň poskytovali spotrebiteľom potraviny za primerané ceny;

9. podotýka, že súčasné zásoby obilnín EÚ by vydržali len 30 dní a pochybuje o tom, či sú naše potravinové zásoby na zodpovedajúcej úrovni, najmä pokiaľ ide o možné krízy; žiada, aby Komisia vypracovala stratégie vytvárania potravinových zásob na zamedzenie budúcich kríz;
10. požaduje lepšie predpovedanie poľnohospodárskej produkcie, aby bolo možné oveľa skôr zistiť prevládajúce trendy v svetovom zásobovaní potravinami;
11. požaduje, aby sa podpora trvalo udržateľných poľnohospodárskych politík zahrnula do všetkých nástrojov rozširovania a susedstva;
12. zdôrazňuje, že treba uprednostniť potraviny pred palivom a že výroba biopalív by mala byť podmienená prísnyimi kritériami trvalej udržateľnosti; konštatuje, že pri dosahovaní cieľov v súvislosti s biopalivami sa musia tieto kritériá plniť;

Lepšia rozvojová politika

13. domnieva sa, že naozajstný boj proti hladu si vyžaduje globálnu trvalo udržateľnú rozvojovú politiku, aby rozvojové krajiny mohli produkovať a zásobovať svoje obyvateľstvo dostatkom vody a potravín;
14. podporuje rozvojové krajiny v snahe zabezpečiť prístup k potravinám pre miestne obyvateľstvo; je presvedčený, že je nutné naďalej posilňovať životaschopný politický priestor, aby sa umožnilo prijímanie vnútroštátnych pravidiel a opatrení na rozvoj tohto sektora; považuje Malawi za pozitívny príklad rozvojovej krajiny, kde sa výroba potravín za posledné tri roky zdvojnásobila, a zdôrazňuje, že EÚ zohráva úlohu pri podporovaní tohto rozvoja; vyzýva Európsku úniu na pomoc pri informovaní o tomto jave, aby si z neho mohli ostatné rozvojové krajiny vziať príklad;
15. vyzýva členské štáty EÚ a medzinárodné spoločenstvo, aby bezodkladne reagovali na mimoriadne naliehavú výzvu Svetového potravinového programu a pomohli mu financovať riešenie nových výziev boja proti hladu; domnieva sa však, že závislosť od operácií potravinovej pomoci sa musí znížiť a preto zdôrazňuje potrebu strednodobých a dlhodobých opatrení na zabránenie jej ďalším škodlivým dôsledkom a na riešenie základných príčin tejto krízy;
16. požaduje, aby sa súrne a podstatne zvýšili investície do poľnohospodárstva, akvakultúry, vidieckeho rozvoja a agropodnikania v rozvojových krajinách so zameraním na chudobných poľnohospodárov a malé poľnohospodárske subjekty založené na agro-ekologických systémoch výroby potravín; pripomína, že 75 % chudobnej svetovej populácie žije vo vidieckych oblastiach, ale na poľnohospodárstvo sú vyčlenené len 4 % oficiálnej rozvojovej pomoci; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby v svojich rozvojových politikách efektívnejšie zohľadňovali problematiku poľnohospodárstva a podporovali úpravu plánovania 10. ERF v úzkej spolupráci s rozvojovými krajinami a aby sa opätovne venovali svojim strategickým dokumentom s cieľom viac uprednostniť poľnohospodárstvo;

zdôrazňuje úlohu mimovládnych organizácií a miestnych orgánov pri hľadaní inovačných poľnohospodárskych riešení v spolupráci s obyvateľstvom rozvojových krajín a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ich projekty podporovali a presadzovali;

17. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť malým poľnohospodárom v chudobných krajinách, ktorými sú predovšetkým ženy, prístup k pôde, finančným službám a pôžičkám, vysoko výnosným osivám, zavlažovacím systémom a hnojivám; upozorňuje na to, že investície do poľnohospodárstva musia byť viac zamerané na zavlažovanie, vidiecke cesty, výskum a miestne znalosti, odborné vzdelávanie a výmenu osvedčených postupov s cieľom vypracovať trvalo udržateľné a efektívne systémy pestovania plodín, na čistú pitnú vodu, vzdelávanie a zvyšovanie miestnej výroby a trhové výmeny; vyzýva preto Komisiu, aby pri prijímaní opatrení viac zohľadnila tieto aspekty, podporila organizácie výrobcov, mikroúvery a ďalšie programy finančných služieb a zvýšila investície do poľnohospodárstva;
18. vyzýva EIB, aby preverila možnosti bezodkladného zriadenia garančného fondu na podporu vnútroštátnych systémov poskytovania mikroúverov a pôžičiek a systémov zabezpečenia proti riziku, ktorých fungovanie zodpovedá potrebám miestnych výrobcov potravín, najmä v chudobnejších rozvojových krajinách;
19. zdôrazňuje potrebu spolupráce medzi EÚ a rozvojovými krajinami v oblasti zmeny klímy, najmä potrebu transferu technológií a budovania kapacít; zdôrazňuje, že zmena klímy sa musí zahrnúť do všetkej rozvojovej spolupráce EÚ; kladie dôraz na to, že poľnohospodárom by pri ochrane plodín pred suchom a ďalšími katastrofami pomohli niektoré jednoduché ochranné opatrenia, a vyzýva Komisiu, aby ich preskúmala; vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby zvýšilo úsilie v boji proti dezertifikácii, znehodnocovaniu pôdy a suchám, čím by sa zlepšila potravinová bezpečnosť a prístup k vode, najmä v chudobných krajinách;

Spravodlivý medzinárodný obchod

20. domnieva sa, že poľnohospodárske trhy treba otvoriť postupne v súlade s pokrokom jednotlivých rozvojových krajín v rozvoji a vychádzať pritom zo sociálne spravodlivých a ekologických pravidiel obchodovania; konštatuje, že citlivé výrobky základnej potreby pre ľudí v rozvojových krajinách alebo osobitného významu pre potravinovú bezpečnosť a vidiecky rozvoj v rozvojových krajinách by sa mali vylúčiť z plnej liberalizácie, aby sa zabránilo nenapraviteľným škodám pre miestnych výrobcov; zdôrazňuje, že EÚ musí v rámci obchodných rokovaní s rozvojovými krajinami podporovať preferenčný a asymetrický systém, aby im umožnila ponechať si určité riadenie dodávok a ďalšie rozvojové nástroje na ich trhoch; podotýka, že najmenej rozvinuté krajiny majú na základe dohody Všetko okrem zbraní bezkvótový a bezcolný prístup na trhy EÚ;
21. zdôrazňuje, že pri súčasných rokovaniach o dohodách o hospodárskom partnerstve musí byť prioritou Komisie reagovať na rozvojové potreby vyjadrené krajinami AKT; pripomína, že aby bolo možné čeliť tejto výzve, dohody o hospodárskom partnerstve musia byť doplnené prisľúbenými novými finančnými prostriedkami pre program Pomoc pre obchod (2 miliardy EUR ročne do roku 2010) a podporovaním regionálnej integrácie;

22. zdôrazňuje potrebu úspešného, vyváženého a spravodlivého výsledku rokovaní v Dauhe; zdôrazňuje, že výsledky rokovaní v Dauhe by mali byť pre rozvojové krajiny pozitívnym podnetom na investovanie do ich poľnohospodárstva a produkcie potravín; vyzýva Komisiu, aby podporila návrhy zahrnúť opatrenia súvisiace s cenami základných potravín do súčasného kola rokovaní WTO;
23. opätovne vyzýva Komisiu a Radu, aby presadzovali spravodlivý obchod (Fair Trade) a ďalšie etické systémy prispievajúce k zvyšovaniu sociálnych a environmentálnych noriem prostredníctvom podporovania malých a okrajových výrobcov v rozvojových krajinách, pričom sa budú obmedzovať cenové výkyvy, zaručujúc spravodlivejšie ceny a príjem, a vyzýva verejné orgány v Európskej únii, aby začlenili spravodlivý obchod a kritériá trvalej udržateľnosti do svojich verejných výberových konaní a politík obstarávania;

Podpora demokracie

24. zdôrazňuje, že súčasná potravinová kríza dokazuje, že je potrebné podporovať politickú stabilitu, regionálnu integráciu, demokraciu a ľudské práva nielen v rámci EÚ, ale aj na celom svete; vyzýva preto všetky príslušné zainteresované strany, aby pri riešení súčasnej potravinovej krízy a dlhodobých problémov s potravinovou bezpečnosťou podporovali ľudské a demokratické hodnoty a zásady právneho štátu;
25. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, Svetovej banke, G8, generálnemu tajomníkovi OSN a Valnému zhromaždeniu OSN, spolupredsedom Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – EÚ a Panafrickému parlamentu (PAP).